

Vy över Stadsparken, Söderbro

En vy över Stadsparken, Söderbro och Druvefors. Ett industrilandskap längs Viskan, de tre stora anläggningar som syns på bilden är längst ner på bilden Wiskaberg i nuvarande Stadsparken, Eisers avdelning B och Åkerlunds, längst till höger skymtar Borås Spinneri. Med industrialiseringen sprängdes rutnätsstadens ramar och skala. Utspridda längs Viskan norr och söder om staden byggdes från mitten av 1800-talet en lång rad textilindustribyggnader med enskilda byggnader stora som

flera kvarter i trästaden Borås och därtill tomter med väl tilltaget expansionsutrymme. Ända in på 1900-talet var det ångan som drev industrin och stadens siluett fick sin karaktäristiska skog av skorstenar, ett historiskt minne nästan ännu omsorgsfullare utplånat än Karl Johansgårdarna.

Däremot finns det flera av de stora fabriksanläggningarna kvar och påminner ännu än i dag om det som var textilindustriestaden Borås. Den snabba expansionen och byggnader i en helt ny skala, murade i sten eller tegel ställde byggnadsverksamheten inför stora utmaningar. Det krävdes byggmästare som kunde administrera de stora byggena och hantverkskunniga murare för att genomföra dem. Materialen var sannolikt till stor del lokala, tegelbruken Hulta i Skene, Forssa i Bollebygd och Lydde i Kinna drev gemensamt Tegelförsäljningskontoret i Borås. Med produktionstekniken och maskinerna importerades också industriarkitekturen, främst från England och Tyskland ibland rentav som nyckelfärdiga fabriker byggda efter typritningar. Trots den kosmopolitiska teknologin utvecklades ändå så småningom en del lokala varianter. De både tekniskt och symboliskt krävande industribyggnaderna bidrog till att skapa en marknad för lokala arkitekter. Den första moderna textilfabriken var Wiskaholms fabrik som senare blev Borås Wäfveri, startad år 1857 vid Viskan mitt i centrum av staden. Här byggdes vartefter en samling av ganska disparata, inte särskilt stora byggnader. På grund av produktionens förändringar men kanske också på grund av det trånga läget, revs och förtätades här i flera omgångar under 1900-talet och området förändrades helt.

Fortsättning av denna blogg fortsätter i morgondagens blogg